

HE 115/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia, jota sovelletaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisen maataloustuotteiden markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon.

Tarkoituksena on tehdä lakiin uudistetusta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia muutoksia. Ne koskisivat viittausten päivittämistä sekä takaisinperinnässä määrättävän koron laskemistapaa, pidätettävän vakuuden

määrän alarajaa ja yksityisen varastoinnin tuen myöntämisen edellytysten täsmennyksiä. Muutokset olisivat luonteeltaan varsin teknisiä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien tarkastusten maksullisuudesta valtion viranomaisten osalta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Markkinajärjestelyyn liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset ja kansallinen lainsäädäntö	4
2.2 Markkinajärjestelyyn liittyvät uudet komission asetukset	5
2.3 Vakuudet	6
2.4 Takaisinperintä	6
2.5 Yksityinen varastointi	7
2.6 Tuottajaorganisaatiot	7
2.7 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien viranomaissuoritteiden maksullisuus	8
2.7.1 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien kuntien viranomaisten suoritteiden maksullisuus	8
2.7.2 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuus	8
3 KANSAINVÄLINEN KEHITYS	10
4 NYKYTILAN ARVIOINTI	10
4.1 Yleistä EU:n lainsäädännöstä	10
4.2 Vakuudet	10
4.3 Takaisinperintä	11
4.4 Yksityinen varastointi	11
4.5 Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita koskevat EU:n lainsäädännön muutokset	11
4.6 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien kuntien viranomaisten suoritteiden maksullisuus	11
4.7 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuus	12
4.7.1 Valtion maksuperustelain soveltaminen kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviin viranomaissuoritteisiin	12
4.7.2 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä valtion viranomaisten tarkastuksia koskeva erityislainsäädäntö	12
5 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	13
5.1 Toteuttamisvaihtoehdot	13
6 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	14
6.1 Vaikutukset julkiseen talouteen	14
6.1.1 Vakuudet	14
6.1.2 Takaisinperintä	14
6.1.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus	14
6.2 Vaikutukset yritystoimintaan	15
6.2.1 Vakuudet	15
6.2.2 Takaisinperintä	16
6.2.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus	16
6.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	16
6.3.1 Vakuudet	16
6.3.2 Takaisinperintä	17
6.3.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus	17

7	ASIAN VALMISTELU	17
8	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	17
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	18
1	LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	18
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	19
3	VOIMAANTULO	19
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	20
4.1	Takaisinperintä ja vakuudet	20
4.2	Maksut	20
	LAKIEHDOTUS	22
	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	22
	LIITE	25
	RINNAKKAISTEKSTI	25
	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	25

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin (EU) yhteisen maatalouspolitiikan mukainen maataloustuotteiden markkinajärjestely kattaa tuontia ja vientiä, tuottajaorganisaatioita, ruhonluokitusta, hintaselvityksiä, interventiovarastointia, kiintiöjärjestelmiä, kaupan pitämisen vaatimuksia, kilpailusääntöjä, valtiontukia ja eräitä tukijärjestelmiä koskevat säännökset. Tukijärjestelmistä Suomen kannalta merkityksellisiä ovat yksityisen varastoinnin tuki, koulumaitotuki, mehiläishoitotuki, tuottajaorganisaatiotuki ja vientituki. Järjestelmien sisältöä on selvitetty yksityiskohtaisesti maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia (999/2012), jäljempänä *markkinajärjestelylaki*, koskevassa hallituksen esityksessä (HE 131/2012 vp).

Markkinajärjestelyä koskeva EU:n lainsäädäntö on pääsääntöisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, jonka täytäntöönpanosta ei erikseen kansallisesti säädetä. Se sisältää kuitenkin myös säännöksiä, joiden toimeenpanoon liittyy kansallista harkintavaltaa ja joiden perusteella on annettu täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Markkinajärjestelyä koskevaa EU:n lainsäädäntöä on uudistettu vuosina 2013 ja 2014 johtuen vuonna 2014 alkaneesta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudesta rahoituskaudesta ja Lissabonin sopimuksesta. EU:n lainsäädäntö säilyy markkinajärjestelyn osalta uudella rahoituskaudella sisällöllisesti pääsääntöisesti nykyisellään. Eräät muutokset edellyttävät kuitenkin myös kansallisen lainsäädännön muuttamista.

Pääosin muutostarpeet koskevat kansallisessa lainsäädännössä EU:n lainsäädäntöön tehtyjen viittausten päivittämistä. Eräiltä osin muutokset koskevat kansalliseen harkintavaltaan kuuluvia seikkoja siten, että kansallisen lainsäädännön sisältöä tulisi muuttaa. Tällaisia muutoksia on tehty esimerkiksi vakuuden pidätyksestä luopumista ja takaisinperinnässä sovellettavan koron laskutapaa sekä yksityisen varastoinnin tuen myöntämisedellytyksiä koskeviin EU:n säännöksiin.

Lisäksi kansallista lainsäädäntöä on katsottu tarpeelliseksi täydentää markkinajärjestely-

lyyn kuuluvien kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuuden osalta.

2 Nykytila

2.1 Markkinajärjestelyyn liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset ja kansallinen lainsäädäntö

Aiemmin markkinajärjestelystä säädettiin maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annettussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1234/2007, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annettussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1290/2005 ja Euroopan maatalouden tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista annettussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 485/2008 sekä niiden nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Mainitut neuvoston asetukset kumottiin ja korvattiin markkinajärjestelyn osalta maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1306/2013, jäljempänä *horisontaaliasetus*. Lisäksi on annettu neuvoston asetus (EU) N:o 1370/2013 maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä, jossa säädetään markkinajärjestelyyn liittyvien tukien määrästä.

Rakenteellisesti EU:n lainsäädäntö muuttui tässä yhteydessä siten, että rahoitukseen, tarkastuksiin, takaisinperintään, maksuihin ja vastaaviin seikkoihin liittyviä asioita koske-

vat säännökset siirrettiin horisontaaliasetukseen. Markkinajärjestelyasetuksessa säädetään toimijoita koskevista vaatimuksista, kuten tuen myöntämisen edellytyksistä. Markkinajärjestelyasetus ja horisontaaliasetus tulivat sovellettavaksi vuoden 2014 alusta lukien. Edellä mainitut kumottujen neuvoston asetusten nojalla annetut komission asetukset jäivät kuitenkin voimaan.

Markkinajärjestelyä koskevan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanosta Suomessa säädetään markkinajärjestelylaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa. Lisäksi sovelletaan hallinnon yleislakeja, kuten hallintolakia (434/2003) ja valtion maksuperustelakia (150/1992).

Edellä todetuista markkinajärjestelyasetuksesta ja horisontaaliasetuksesta johtuvat muutokset toteutettiin vuoden 2014 alusta voimaan tulleella markkinajärjestelylain muutoksella (1194/2013). Muutokset koskivat pääsääntöisesti kumottuihin neuvoston asetuksiin markkinajärjestelylaissa tehtyjen viittausten päivitystä. Samassa yhteydessä markkinajärjestelylakiin lisättiin kaupan pitämisen vaatimuksia koskevat säännökset.

2.2 Markkinajärjestelyyn liittyvät uudet komission asetukset

EU:ssa on vuonna 2014 aloitettu markkinajärjestelyasetusta ja horisontaaliasetusta tarkentavien komission asetusten uudistaminen. Samalla toteutetaan Lissabonin sopimuksesta johtuvat muutokset, joilla aiemmin komission asetuksiin perustunut sääntely jaetaan jatkossa komission delegoituihin asetuksiin ja täytäntöönpanoasetuksiin. Muutosten vuoksi markkinajärjestelylaissa tehdyt viittaukset komission asetuksiin eivät ole enää kaikilta osin ajantasaisia. EU:n lainsäädäntöä muutetaan samalla sisällöllisesti myös sellaisten seikkojen osalta, joihin liittyy kansallista harkintavaltaa ja joiden osalta täytäntöönpanosta on säädetty markkinajärjestelylaissa.

Horisontaaliasetuksen nojalla on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, va-

kuuksien ja avoimuuden osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 908/2014, jäljempänä *maksajavirastoasetus*, jossa markkinajärjestelyn kannalta keskeisiä ovat sen maksajavirastoa, todentamisviranomaista, maatalousrahastoa, tarkastuksia, takaisinperintää, takaisinperintään liittyvän koron laskemista ja vakuuksia koskevat säännökset. Ne ovat pääsääntöisesti suoraan sovellettavaa, sisällöllisesti nykytilaa vastaavaa lainsäädäntöä. Koron laskemista ja vakuuksia koskeviin säännöksiin liittyy kuitenkin kansallista harkintavaltaa, johon liittyvää säädöstarvetta selvitetään tarkemmin jäljempänä.

Lisäksi on annettu komission delegoitu asetus (EU) N:o 907/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta, jäljempänä *delegoitu maksajavirastoasetus*, jossa markkinajärjestelyn kannalta keskeisiä ovat interventiovarastoinnin järjestämistä ja tarkastuksia sekä vakuuksia koskevat säännökset. Lisäksi siinä säädetään hakemusten käsittelyä koskevista vaatimuksista, joilla turvataan EU:n varojen asianmukainen käyttö. Säännökset ovat pääsääntöisesti suoraan sovellettavaa, sisällöllisesti nykytilaa vastaavaa lainsäädäntöä. Vakuuksia koskeviin säännöksiin liittyy kuitenkin kansallista harkintavaltaa, johon liittyvää säädöstarvetta selvitetään tarkemmin jäljempänä.

Horisontaaliasetuksen nojalla on annettu myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä julkisen intervention menojen osalta annettu komission delegoitu asetus (EU) N:o 906/2014. Myös näiden säännösten sisältö säilyy pääsääntöisesti nykyisellään. Ne ovat pitkälti suoraan sovellettavaa oikeutta eikä niihin liity erityistä kansallista säädöstarvetta.

Markkinajärjestelyasetuksen nojalla on annettu komission delegoitu asetus (EU) N:o 501/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä muuttamalla komission asetusta (EY) N:o 826/2008 yksityisen varastoinnin tukea saavia maataloustuotteita koskevien tiettyjen vaatimusten osalta, jäljempänä *yksityisen varastoinnin delegoitu asetus*. Tuottajaorgani-

saatioiden hyväksymisestä on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä muuttamalla hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealaa koskevaa komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011 annettu komission delegoitu asetus (EU) N:o 499/2014, jäljempänä *EU:n hedelmä- ja vihannesalan delegoitu asetus*. Näihin asetuksiin liittyviä muutoksia ja kansallista säädös-tarvetta selvitetään tarkemmin jäljempänä.

Markkinajärjestelyasetuksen nojalla on lisäksi annettu oliivialaa, viinialaa ja hedelmäalaa koskevat delegoidut asetukset. Ne koskevat tukijärjestelmiä, jotka eivät ole Suomessa käytössä.

2.3 Vakuudet

Vakuuksien tarkoituksena on varmistaa, että toimija toteuttaa hakemuksessaan esittämät toimenpiteet säädetyllä tavalla, esimerkiksi tietyssä määräajassa. Jos vakuuden asettanut toimija ei noudata lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia, tämän asettama vakuus voidaan pidättää kokonaan tai osittain.

Vakuuksien käyttö markkinajärjestelyyn liittyvissä toimissa, kuten vientituessa tai interventiovarastoinnissa perustuu EU:n lainsäädäntöön, joka on lähtökohtaisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Markkinajärjestelyyn liittyviä vakuusjärjestelmiä koskevaa EU:n lainsäädäntöä on selvitetty yksityiskohtaisesti markkinajärjestelylakia koskevassa hallituksen esityksessä. Kansallisesti vakuuden pidätyksestä säädetään markkinajärjestelylain 48 §:ssä. Sen mukaan Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Vakuuden pidättämisestä voidaan luopua. Tämä voi olla tarkoituksenmukaista, jos pidättämisestä aiheutuvat kustannukset ylittävät pidätettävän määrän. Maataloustuotteiden vakuusjärjestelmän soveltamista koskevien yhteisten yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2012 28 artiklan mukaan viranomainen voi luopua vä-

hemmän kuin 60 euron menetyksestä edellyttäen, että kansallisessa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä on säädetty vastaaviin tapauksiin sovellettavista samantyyppisistä säännöistä. Kansallisesti asiasta säädetään markkinajärjestelylain 48 §:ssä, jonka mukaan vakuutta ei pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 60 euroa. Mainittu asetus on kumottu delegoidulla maksajavirastoasetuksella, jonka 25 artiklan mukaan vakuuden pidätyksestä voidaan luopua alle 100 euron suuruisen summien osalta. Säännöksen soveltaminen kuuluu edelleen jäsenvaltion harkintaan.

Vakuuden pidätyksen alarajasta säädetään lisäksi maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusmenettelyn soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 376/2008, jonka 34 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio vapauttaa vakuuden kokonaan, jos menetettävän vakuuden kokonaismäärä on enintään 100 euroa todistusta kohden. Säännöstä ei ole kumottu. Se on suoraan sovellettavaa oikeutta ja erityissäännös suhteessa edellä mainittuun säännökseen.

2.4 Takaisinperintä

Markkinajärjestelyyn liittyvien tukien takaisinperintää koskeva EU:n lainsäädäntö on lähtökohtaisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. EU:n lainsäädännössä säädetään myös takaisinperintään liittyvän koron laskutavasta. Asiaa on selvitetty markkinajärjestelylain 74 ja 76 §:ää koskevissa perusteluissa. Tuottajaorganisaatiotuen osalta korkoon sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011, jäljempänä *EU:n hedelmä- ja vihannesasetus*, ja vientituen osalta maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 612/2009.

Koulumaitotuen ja yksityisen varastoinnin tuen takaisinperinnässä perittävään korkoon on sovellettu neuvoston asetuksen (EY) N:o

73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyksen hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1122/2009 80 artiklaa. Tämä säännös on korvattu maksajavirastoasetuksen 27 artiklalla. Molempien säännösten mukaan korko lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu tuensaajalle perintämääräyksessä ilmoitetun maksumääräajan, joka voi olla enintään 60 päivää, ja joko palautuksen tai vähennyksen välillä.

Kansallisesti koron laskutavasta säädetään markkinajärjestelylain 76 §:n 1 momentissa, jonka mukaan takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu takaisinperintää koskevan päätöksen tiedoksisaannin ja saatavan suorittamisen välillä, jollei koron laskemistavasta tai perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta säädetään markkinajärjestelylain 76 §:n 4 momentissa, jonka mukaan perittävän koron määrä on kuusi prosenttia vuotuisesta korkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

2.5 Yksityinen varastointi

Yksityisen varastoinnin tuesta säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja yksityisen varastoinnin tuen myöntämistä koskevista yhteisistä säännöistä eräiden maataloustuotteiden alalla annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 826/2008, jäljempänä *yksityisen varastoinnin asetus*. Täytäntöönpanosta säädetään markkinajärjestelylaissa, jonka esitöissä on kuvattu tarkemmin kyseistä tukijärjestelmää ja siihen liittyvää EU:n lainsäädäntöä.

EU:n lainsäädäntöä on yksityisen varastoinnin delegoidulla asetuksella muutettu siten, että tuen kohteena oleviin tuotteisiin on

lisätty kuitupellava ja rasvaton maitojauhe sekä juustot, joiden nimitys on nimisuojarjestelmän mukaisesti rekisteröity. EU:n lainsäädäntöä on muutettu myös siten, että tuen myöntäminen voimavarojen varastointiin ei enää edellytä sen valmistajan tähän tarkoitukseen erikseen saamaa hyväksymistä.

2.6 Tuottajaorganisaatiot

Tuottajaorganisaatioista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Täytäntöönpanosta säädetään markkinajärjestelylaissa, jonka esitöissä (HE 131/2012 vp ja HE 145/2013 vp) on kuvattu tarkemmin tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää EU:n lainsäädäntöä. Tuottajaorganisaatioita koskeviin säännöksiin on tehty EU:n hedelmä- ja vihannesalan delegoidulla asetuksella seuraavia muutoksia.

Suoramyyntin edellytyksiä on muutettu muun muassa siten, että tuottajajäsenet voivat tuottajaorganisaation luvalla ja sen vahvistamien ehtojen mukaisesti myydä jäsenvaltion vahvistaman, vähintään 10 prosentin osuuden suoraan kuluttajille. Tämä osuus on Suomessa markkinajärjestelylain 12 e §:n mukaan 25 prosenttia. Toimintojen ulkoistamista koskevia säännöksiä on tarkennettu muun muassa siten, että tuottajaorganisaatioilla on oltava oikeus antaa sitovia ohjeita ja purkaa sopimus tarvittaessa. Kyseessä on suoraan sovellettava EU:n lainsäädäntö. Ulkoistamisen edellytyksistä säädetään lisäksi markkinajärjestelylain 12 c §:ssä.

Jäsenvaltioiden on jatkossa vahvistettava jäsenen äänioikeuksien ja osuuksien enimmäisosuus, jonka on oltava alle 50 prosenttia. Jäsenten määrästä ja äänioikeuksista säädetään markkinajärjestelylain 12 a ja 12 d §:ssä, joiden nojalla vaatimuksista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Seuraamuksia koskevia EU:n säännöksiä on muutettu siten, että tuottajaorganisaation hyväksymisedellytysten täyttämättä jättämisestä voi seurata tuen maksamatta jättäminen ja hyväksymisen peruuttaminen. Kyseessä ovat pitkälti suoraan sovellettavat säännökset. Hyväksymisen peruuttamisesta säädetään myös markkinajärjestelylain 11 luvussa.

2.7 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien viranomaissuoritteiden maksullisuus

Edellä mainitun markkinajärjestelylain muutoksen (1194/2013) keskeinen sisältö oli maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksia koskevien kansallisten säännösten antaminen. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä hakemusten käsittelystä, todistusten myöntämisestä ja tarkastuksista vastaavat kuntien lisäksi Elintarviketurvallisuusvirasto, Tulli ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto. Lakiin ei otettu viranomaissuoritteiden maksullisuutta koskevaa erityislainsäädäntöä. Näin ollen maksullisuuteen sovelletaan yleislainsäädäntöä.

2.7.1 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien kuntien viranomaisten suoritteiden maksullisuus

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien kuntien suoritteiden maksullisuuteen sovelletaan kuntalain (365/1995) 13 §:ää, jonka mukaan valtuuston tulee päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

2.7.2 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuus

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtion maksuperustelaissa. Sen 4 §:n mukaan maksullisia ovat muun muassa palvelut, jotka on tuotettu tilauksesta tai muusta toimeksiannosta ja päätökset, jotka on tehty hakemuksesta sekä muu toiminta, milloin suoritteiden tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä. Koska kyseessä on yleislaki, ei sen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden maksullisuudesta ole kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyen tarvetta erikseen antaa lain taseisia säännöksiä.

Valtion maksuperustelain soveltamisalaan kuuluvien kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuteen sovelletaan siten kyseistä

lakia ja sen nojalla annettavia asetuksia. Näihin voidaan lukea ainakin hakemuksiin ja ilmoituksiin perustuvat toimenpiteet, kuten päätökset, luvat ja todistukset. Myös tuontia ja vientiä koskevat menettelyt ja niiden yhteydessä tehtävät tarkastukset on katsottu viranomaissuoritteeksi, joiden tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä. Tällaisten samoin kuin vapaaehtoisuuteen perustuvien järjestelmien käyttöön liittyvien tarkastusten maksullisuudesta ei ole tarvetta säätää erikseen. Vastaanottajan toimenpiteeseen perustuviksi voidaan katsoa myös uusintatarkastukset, kun tarkastus joudutaan uusimaan puutteiden korjaamisen varmistamiseksi.

Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusten maksullisuus

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa markkinajärjestelylain 58 d §:n mukaan kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä tarkastuksista, jotka koskevat hedelmiä ja vihanneksia, oliivialan tuotteita, siipikarjanliha-alan tuotteita, muna-alan tuotteiden tuotantotapaa ja vasikanlihaa teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Se vastaa myös tuonnin ja viennin yhteydessä tehtävistä maitotuotteiden, levitettävien rasvojen, vasikanlihan, siipikarjanliha-alan tuotteiden ja muna-alan tuotteiden tarkastuksista. Näiden tarkastusten on horisontaaliasetuksen 89 artiklan 3 kohdan mukaan perustuttava riskianalyyysiin.

Elintarviketurvallisuusviraston suoritteiden maksullisuudesta säädetään nykyisin valtion maksuperustelain nojalla annetussa Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1056/2012). Sen liitteen kohdassa 2.1. säädetään kasvien kaupanormeihin eli hedelmien ja vihannesten kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien todistusten maksullisuudesta. Samoihin vaatimuksiin liittyen kohdassa 5.3.1. säädetään vientitarkastuksen, uusintatarkastuksen tai muun pyynnöstä tehtävän tarkastuksen maksullisuudesta ja kohdassa 5.3.2. seurantatarkastuksen ja omavalvontaan liittyvän tarkastuksen maksullisuudesta.

Lisäksi elintarvikelain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus eräistä elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007). Se koskee elintarvikelaissa tarkoitettua virallisen valvonnan maksullisuutta, joka ei kuitenkaan liity kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin.

Kuten edellä on todettu, tuontiin ja vientiin sekä vapaaehtoisin järjestelmiin liittyvien tarkastusten maksullisuus kuuluu valtion maksuperustelain soveltamisalaan. Näin ollen valtion maksuperustelain ulkopuolelle näyttäisi Elintarviketurvallisuusviraston osalta jäävän muutoin kuin tuonnin tai viennin yhteydessä tehtävät tarkastukset, joihin ei liity tarkastuksen kohteena olevan toimijan toimenpidettä ja jotka koskevat vasikanlihaa teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, hedelmiä ja vihanneksia, oliivialan tuotteita ja siipikarjanliha-alan tuotteita.

Tullin tarkastusten maksullisuus

Tulli vastaa markkinajärjestelylain 58 a §:n mukaan kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä tarkastuksista, jotka koskevat viinialan, humala-alan ja oliivialan tuotteiden sekä hedelmien ja vihannesten tuontia. Tarkastuksia on tehtävä riskianalyysiin perustuen. Kuten edellä on todettu, tuontiin ja vientiin liittyvien tarkastusten maksullisuus kuuluu valtion maksuperustelain soveltamisalaan.

Tullin suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtiovarainministeriön asetuksessa Tullin suoritteiden maksullisuudesta (1041/2012). Sen säädöspohjana on muun muassa valtion maksuperustelaki. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien suoritteiden maksullisuudesta säädetään ainakin asetuksen liitteen tullitoimenpiteitä koskevan osan I kohdassa 4, jossa säädetään kasvisten (hedelmä, marjat, vihannekset) vaatimustenmukaisuuden ja terveyden valvonnan maksullisuudesta tuonnin yhteydessä. Saman asetuksen liitteen osan III kohdassa 1 säädetään Tullilaboratorion suoritteiden maksullisuudesta. Siinä säädetään muun muassa siipikarjanlihan vesipitoisuuden näytteiden tutkinnan maksullisuudesta. Tämä johtuu siitä, että vaikka kyseinen valvonta kuuluu Elintarvike-

turvallisuusvirastolle, on laboratoriotutkimuksia teetetty Tullilaboratoriossa.

Lisäksi Tulli vastaa banaaneihin, rusinoihin ja humala-alan tuotteisiin liittyvistä tarkastuksista tuonnin jälkeen. Banaaneja koskevat tarkastukset ovat kiinteä osa tuontiin liittyvää Tullin myöntämää tuojalle vapaaehtoista todistusjärjestelmää, joten ne kuuluvat valtion maksuperustelain soveltamisalaan.

Näin ollen viranomaissuoritteiden maksullisuutta koskevan yleislainsäädännön ulkopuolelle Tullin osalta jäävät tuonnin jälkeiset tarkastukset, jotka koskevat rusinoita ja humala-alan tuotteita. Näiden tarkastusten määrä on erittäin vähäinen, koska niiden vaatimustenmukaisuutta koskevan EU:n lainsäädännön lähtökohtana on tuotteiden tarkastaminen niiden lähtömaassa. Rusinoita koskevat tarkastukset tehdään käytännössä tuoteturvallisuusvalvontaan liittyvän näytteenoton yhteydessä eikä tarvetta erilliselle tarkastusmaksulle tältä osin ole. Humala-alan tuotteiden tarkastuksissa on Suomessa yleensä kyse tuotteiden tuontiin tai kauttakulkuun liittyvästä viranomaisen asiakirjoihin liittyvien merkintöjen tarkastamisesta ja tekemisestä, joten sekin kuuluu tuonnin ja viennin viranomaissuoritteisiin. Käytännössä tarve näille tarkastuksille on ollut erittäin vähäinen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastusten maksullisuus

Alkoholituotteiden valmistaminen ja myynti on Suomessa luvanvaraista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo luvan saaneita toimijoita. Valvonta kattaa muun muassa alkoholijuomien valmistus- ja tukkumyyntilupa- ja verottoman varaston ja valmistuspaikan hyväksymiseen liittyvät tarkastukset. Valvonta on maksullista. Maksuista säädetään valtion maksuperustelain ja alkoholilain nojalla annetussa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1318/2013).

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaa markkinajärjestelylain 58 b §:n mukaan myös tarkastuksista, jotka koskevat markkinajärjestelyasetuksessa säädettyjen maatalousperäisen etyylialkoholin ja vii-

nialan tuotteiden kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamista. Tarkastuksia on tehtävä riskianalyysiin perustuen. Vaatimukset koskevat edellä mainittuja luvanvaraisen toiminnan harjoittajia ja valvonnan edellyttämät tiedot saadaan edellä todetun lupavalvonnan yhteydessä.

3 Kansainvälinen kehitys

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuudesta voidaan hedelmiä ja vihannuksia koskevien tarkastusten osalta todeta seuraavaa. *Ruotsissa* toimijoiden on maksettava vuosimaksua joka kattaa tuoreiden hedelmien ja vihannesten laadunvalvonnan. Tämä koskee viljelijöitä, jotka myyvät suoraan vähittäismyyjille sekä toimijoita, jotka tuovat tuoreita hedelmiä ja vihannuksia Euroopan Unionista tai sen ulkopuolelta. Vuosimaksu maksetaan yrityksen liikevaihdon perusteella portaittain esimerkiksi seuraavasti: 0—0,05 miljoonaa kruunun liikevaihdolla vuosimaksu on 300 kruunua (noin 33 euroa), 10—25 miljoonan kruunun liikevaihdolla 4 000 kruunua (noin 440 euroa), 150—250 miljoonan kruunun liikevaihdolla 22 000 kruunua (noin 2 400 euroa) ja yli 2 500 miljoonan kruunun liikevaihdolla 250 000 kruunua (noin 27 600 euroa). Tämä on suurin mahdollinen vuosimaksu Ruotsissa. Jos säännöllisessä tarkastuksessa todetaan virhe, suoritetaan uudelleentarkastus. Tästä peritään 1 250 kruunua tunnilta siten, että 1 250 kruunua on minimimaksu. Seuraavat tunnit maksavat 650 kruunua. Tuntihintoihin sisältyy matkakustannukset. *Tanskassa ja Virossa* tarkastukset eivät ole maksullisia. Saadun selvityksen mukaan Virossa ei ole aikomusta maksujen käyttöönottoon. Tanskassa on pohdittu maksujen mahdollista käyttöönottoa tulevaisuudessa, mutta asiasta ei ole tehty päätöstä.

Siipikarjanlihan osalta tarkastuksista peritävistä maksuista voidaan todeta seuraavaa. *Ruotsissa* on käytössä tuotantolaitoksen vuosimaksu, joka kattaa kaikki elintarvikkeisiin liittyvät tarkastuskustannukset mukaan lukien kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien tarkastusten kustannukset. Maksut perustuvat

tuntiveloitukseen, joka on 995 kruunua (noin 120 euroa) tunnilta. Tarkastuksen vähimmäisaika on puoli tuntia ja enimmäisaika 75 tuntia, joten tarkastuksen kulut ovat vähintään noin 500 kruunua (noin 60 euroa) ja enintään noin 75 000 kruunua (noin 9000 euroa). Maksuja voidaan periä myös mahdollisesti tarvittavista ylimääräisistä tarkastuksista. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien tarkastusmaksujen osuuden on arvioitu olevan noin 10 prosenttia näistä maksuista. Myös *Tanskassa* peritään elintarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden valvonnasta maksuja. Saatujen tietojen mukaan myöskään siellä ei ole käytössä erillistä kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvää tarkastusmaksua. Maksujen perustana ovat tarkastuksista aiheutuvat kustannukset. Teurastamojen osalta maksujen suuruuteen vaikuttaa myös teurastamon koko sekä eläinten määrä ja paino. *Virossa* ei ole käytössä tarkastusmaksuja.

4 Nykytilan arviointi

4.1 Yleistä EU:n lainsäädännöstä

Komission asetusten muuttamisesta komission delegoiduiksi asetuksiksi ja komission täytäntöönpanoasetuksiksi seuraa, että markkinajärjestelylaissa komission asetuksiin tehty viittaukset tulisi päivittää. Kaikkia markkinajärjestelyyn liittyviä komission delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia ei ole vielä annettu. Viittauksia on siten mahdollista päivittää vain tällä hetkellä annettujen uusien asetusten osalta.

4.2 Vakuudet

Vakuuden pidättämisestä luopumista euromääräisesti pienien summien kohdalla voidaan pitää edelleen perusteltuna, koska hyvin pienten summien osalta vakuuden pidättämisestä aiheutuvaa hallinnollista työtä on pidetty liian suurena suhteessa kyseessä olevaan rahamäärään. Nykyistä korkeampi vakuuden pidättämättä jättämisen raja voitaisiin ottaa käyttöön muuttamalla markkinajärjestelyasetuksen 48 §:ssä säädetty 60 euroa 100 euroksi.

Tuonnin ja viennin yhteydessä asetettavia vakuuksia koskevassa suoraan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä kyseinen raja on jo ollut 100 euroa. Sitä on sovellettu lukumääräisesti ja euromääräisesti suurimpaan osaan markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyviä vakuuksia. Sen mukainen 100 euron raja on siten ollut pääsääntönä jo nykyisin. Näin ollen vaikuttaisi perustellulta ottaa käyttöön kyseinen 100 euron raja jatkossa myös muiden vakuuksien osalta.

4.3 Takaisinperintä

Takaisinperintään liittyvän koron laskemistapaa koskeva markkinajärjestelylain 76 §:n 1 momentin säännös tulisi uudistaa vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä, joka edellyttää jäsenvaltion perintämääräyksessä määrittävän enintään 60 päivän ajan, jonka jälkeen korkoa aletaan periä. Olisi perusteltua säätää lainsäädännössä sitovasti kyseisen määräajan pituudesta. Tältä osin on huomioitava viljelijätukiin sovellettava maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) takaisinperinnän koron määräytymistapaa koskeva 32 §. Sen mukaan korko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan tai jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen tekemisajankohtaan. Vastaava laskutapa olisi perusteltua ottaa käyttöön myös markkinajärjestelyyn liittyvien tukien osalta.

Edellä ehdotettu koron laskutavan muutos edellyttää myös takaisinperinnässä sovellettavaa korkotasoa koskevan markkinajärjestelylain 76 §:n 4 momentin muuttamista. Koska korkoa perittäisiin jatkossa vasta 60 päivän maksuajan jälkeen, olisi kyseessä viivästyskorko. Viivästyskorosta säädetään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa, jonka mukaan velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Näin ollen markkinajärjestelylain korkotasoa koskeva säännös tulisi korvata viittauksella korkolakiin.

4.4 Yksityinen varastointi

Yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevia tuotteita koskevat muutokset eivät edellytä kansallisen lainsäädännön muuttamista.

Koska tuen myöntäminen voille ei enää edellytä sen valmistajan hyväksymistä, tulisi markkinajärjestelylain 30 §:stä poistaa tähän vaatimukseen liittyvä informatiivinen viittaus ja 52 §:stä valmistajan tarkastuksia koskeva säännös. Jatkossakin tuen kohteena olevan voin ja rasvattoman maitojauheen alkuperä on kuitenkin todistettava, vaikka valmistajan hyväksymistä ei enää edellytetäkään. Todistukseksi käy se, että valmistaja on interventiovarastointia koskevan EU:n lainsäädännön nojalla hyväksytty valmistaja. Suomessa on hyvin vähän yrityksiä, jotka voivat valmistaa yksityisen varastoinnin tukijärjestelmään liittyvää voita tai maitojauhetta. Niille on myönnetty mainittu hyväksyminen, johon liittyviä menettelyjä voitaisiin tarvittaessa käyttää myös yksityiseen varastointiin tarkoitettun voin alkuperän osoittamisessa. Muutettun EU:n lainsäädännön mukaan tuotteen alkuperä voitaisiin jatkossa todistaa myös muulla tavoin. Tätä menettelyä olisi tarvittaessa mahdollista täsmentää markkinajärjestelylain valtuussäännösten nojalla.

4.5 Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita koskevat EU:n lainsäädännön muutokset

EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen tehdyt muutokset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät edellytä lain muutoksia, koska ne ovat suoraan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä tai ne koskevat seikkoja, joista kansallisesti jo säädetään tai voidaan antaa tarkempia säännöksiä.

4.6 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien kuntien viranomaisten suoritteiden maksullisuus

Tarve säätää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä kuntien tarkastusmaksuista on tuotu esille käsiteltäessä markkinajärjestely-

lain muutosta vuonna 2013 (MmVM 21/2013 vp). Vuoden 2014 alussa on käynyt ilmi, että kuntien suorittamien kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuutta koskevat muutostarpeet voidaan huomioida sosiaali- ja terveysministeriön valmistelevan ympäristöterveydenhuollon maksuja koskevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä. Näin ollen asiasta ei ole kuntien osalta tarvetta säätää tässä yhteydessä.

4.7 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuus

4.7.1 Valtion maksuperustelain soveltaminen kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviin viranomaissuoritteisiin

Valtion maksuperustelain soveltamisalaan kuuluvien kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuteen sovellettaisiin jatkossakin kyseistä lakia ja sen nojalla annettavia asetuksia. Markkinajärjestelylain muutoksen (1194/2013) käsittelyn yhteydessä tuotiin esille tarve säätää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä valtion viranomaisten tarkastusmaksuista siltä osin kuin niihin ei sovelleta valtion maksuperustelakia.

Valtion maksuperustelaki kattaa ainakin hakemuksiin ja ilmoituksiin perustuvat toimenpiteet, kuten päätökset, luvat ja todistukset, tuonnin ja viennin, vapaaehtoisuuteen perustuvat järjestelmät, kuten tuotteiden vapaaehtoiset merkintäjärjestelmät sekä uusintatarkastukset, kun tarkastus joudutaan uusimaan alkuperäisessä tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaamisen varmistamiseksi.

Sen sijaan on ollut epäselvää, soveltuuko valtion maksuperustelaki sellaisiin kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tehtäviin tarkastuksiin, jotka tehdään ilman tarkastuksen kohteena olevan toimijan tekemää hakemusta tai muuta toimenpidettä viranomaisen suuntaan. Asian tulkinnallisuudesta johtuen on pidetty selkeämpänä, että näiden tarkastusten maksullisuudesta säädettäisiin erikseen.

4.7.2 Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä valtion viranomaisten tarkastuksia koskeva erityislainsäädäntö

Arvioitaessa maksuja koskevan erityislainsäädännön tarvetta ja sisältöä on huomioitava, että markkinajärjestelylain 58 f §:n mukaan kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun sovelletaan, mitä elintarvikelain (23/2006) 47 ja 48 §:ssä säädetään. Mainitun 47 §:n nojalla Elintarviketurvallisuusviraston on sisällytettävä valtakunnalliseen valvontaohjelmaan tarkastusten sisältö ja 48 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusviraston, Tullin ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on määritettävä valvontasuunnitelmissaan tarkastukset ja niiden tiheys. Koska esityksessä tarkoitetut tarkastukset suunnitellaan ja usein myös toteutetaan samassa yhteydessä elintarvikelaisa säädettyjen tarkastusten kanssa, vaikuttaisi perustellulta soveltaa myös niiden maksullisuuteen vastaaventyypisiä maksusäännöksiä.

Elintarvikelain 70 §:n mukaan valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamista toimenpiteistä on perittävä maksu, jollei valtion maksuperustelaisissa muuta säädetä. Maksun suuruutta määrittäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Elintarvikelain 70 §:n 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Mainitussa 27 artiklassa säädetään tietyistä viralliseen valvontaan kuuluvista toimista, joista on perittävä maksu. Muun muassa seuraaviin toimiin liittyvä viranomaistoiminta on maksullista: rehualan laitosten hyväksymiset, lihantarkastus sekä maidon, lihan ja siipikarjanlihan tuotanto.

Vaikka esitys ei koske kuntia, voidaan vertailun vuoksi todeta, että elintarvikelain 71 §:n mukaan kunnan on perittävä elintarvikelain toimijalta maksu kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja näytteentutkimisesta.

Edellä selvitetyn mukaisesti elintarvikelain mukaisena pääsääntönä voidaan todeta olevan suunnitelmallisen valvonnan maksullisuus. Suunnitelmallisella valvonnalla tarkoi-

tetaan edellä todettua elintarvikelaissa säädettyä kutakin viranomaista koskevaa valvontasuunnitelmaa.

Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusten maksullisuus

Elintarviketurvallisuusviraston osalta maksuja koskevan yleislainsäädännön ulkopuolelle jäisi hedelmiä ja vihanneksia, vasikanlihaa teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, oliivialan tuotteita ja siipikarjanliha-alan tuotteita koskevat kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset, jotka eivät ole seurausta tarkastuksen kohteena olevan toimijan hakemuksesta tai muusta toimenpiteestä.

Edellä selvitetyn mukaisesti näiden tarkastusten maksullisuus edellyttäisi erityislainsäädäntöä siltä osin kuin kyseessä ovat EU:n lainsäädännössä edellytetyt riskianalyyysiin perustuvat tarkastukset, joilla varmistetaan kaupan pitämisen vaatimusten noudattaminen ja jotka eivät ole seurausta tarkastuksen kohteena olevan toimijan toimenpiteestä.

Tullin tarkastusten maksullisuus

Maksuja koskeva yleislainsäädäntö kattaa Tullille kuuluvat kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset rusinoiden ja humala-alan tuotteiden tarkastuksia lukuun ottamatta. Kuten edellä on todettu, tältä osin ei ole tarvetta tarkastusten maksullisuutta koskevalle erityislainsäädännölle.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastusten maksullisuus

Maksuja koskeva yleislainsäädäntö kattaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset maatalousperäisen etyylialkoholin ja viinialan tuotteiden muutoin kuin tuonnin yhteydessä tehtäviä tarkastuksia lukuun ottamatta. Kuten edellä on selvitetty, kyseiset tarkastukset tehdään kuitenkin osana muuta maksullista valvontaa, minkä vuoksi erillislainsäädännölle ei ole tarvetta.

5 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan päivitettäväksi markkinajärjestelylain vanhentuneet viittaukset EU:n lainsäädäntöön. Samalla tehtäisiin tarvittavat sisällölliset muutokset markkinajärjestelylakiin. Ne koskisivat erityisesti vakuuksia ja takaisinperintää ja olisivat merkitykseltään vähäisiä.

Esityksessä säädettäisiin lisäksi maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suorittamien tarkastusten maksullisuudesta siltä osin kuin valtion maksuperustelaki ei niihin sovellu. Käytännössä kyseeseen tulisi eräiden Elintarviketurvallisuusviraston suorittamien tarkastusten maksullisuus. Kyseessä ovat riskianalyyysiin perustuvat kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tehtävät tarkastukset, jotka eivät ole seurausta tarkastuksen kohteena olevan toimijan hakemuksesta tai muusta toimenpiteestä.

5.1 Toteuttamisvaihtoehdot

Vakuuksien osalta olisi mahdollista säilyttää nykytila eli pitää vakuuden perimättä jättämisen raja edelleen 60 eurossa. Koska kuitenkin muualla markkinajärjestelyä koskevassa EU:n lainsäädännössä säädetään 100 euron rajasta, on pidetty perusteltuna yhdenmukaistaa kansallinen lainsäädäntö suoraan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä vastaavaksi.

Takaisinperintään liittyvän koron osalta jäsenvaltiolla on mahdollisuus asettaa maksupäivä enintään 60 päivän päähän takaisinperintäpäätöksestä. Määräaika voisi olla myös lyhyempi. Koska kuitenkin 60 päivän rajaa sovelletaan jo nykyisin viljelijäituissa, olisi yhdenmukaisuuden vuoksi perusteltua soveltaa sitä myös markkinajärjestelyssä.

Tarkastusmaksujen osalta olisi mahdollista pidättäytyä nykytilassa eli soveltaa maksuja siltä osin kuin yleislainsäädäntö tätä edellyttää. Erityislainsäädännön tarpeen osalta on huomioitu, että elintarvikelain lähtökohtana on suunnitelmallisten tarkastusten maksullisuus. Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset suunnitellaan ja usein myös toteute-

taan samassa yhteydessä elintarvikelain tarkastusten kanssa. Näistä syistä on pidetty perusteltuna antaa erityislainsäädäntöä, jonka mukaan valtion viranomaisen tekemän valvontasuunnitelman mukaiset kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset olisivat maksullisia.

6 Esityksen vaikutukset

6.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

6.1.1 Vakuudet

Vakuuden pitäyksestä luopumisen rajan nostamisella 60 eurosta 100 euroon on lähtökohtaisesti julkiseen talouteen liittyviä vaikutuksia. Säännöksen soveltamisala on kuitenkin varsin rajallinen.

Muutos kohdistuisi erityisesti tuotteita yksityiseen varastointiin tai interventiovarastoon tarjoaviin toimijoihin. Vakuuden pitäykset tuloutetaan kansallisiin varoihin.

Vakuutta on käytännössä jouduttu pidättämään harvoin. Tähän tosin vaikuttaa osaltaan se, että varastointijärjestelmiä on viime vuosina markkinatilanteesta johtuen käytetty hyvin vähän eikä siten ole ollut tarvetta myöskään vakuuksien käytölle. Vakuuden pitäytksiä, joihin on sovellettu kyseistä 60 euron rajaa, tehdään yleensä muutama vuodessa. Joinakin vuosina niitä ei ole tehty lainkaan. Sianlihan yksityiseen varastointiin liittyen on tehty muutama vakuuspidätys vuonna 2011. Näissä tapauksissa pidättämättä jätetyn vakuuden määrä on ollut keskimäärin 25 euroa.

Rajan nostamisella 100 euroon ei näin ollen olisi käytännössä juurikaan vaikutusta vakuuspidätysten määrään ja vaikutukset olisivat julkisen talouden kannalta siten hyvin vähäiset.

6.1.2 Takaisinperintä

Takaisinperinnässä sovellettavan koron laskutavan muutos ei olisi merkityksellinen julkisen talouden kannalta, koska perityt korot tuloutetaan EU:lle. Koron merkitystä vähentää myös se, että markkinajärjestelyyn liittyvissä tuissa hakijoina ovat pääsääntöisesti yritykset ja kunnat, jotka yleensä mak-

savat maksunsa ajoissa. Lisäksi usein sovelletaan ensisijaisesti vakuuden pidätystä.

Markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyvä takaisinperintä on viime vuosina kohdistunut vain koulumaitotukeen, koska yksityisen varastoinnin tukea ei ole myönnetty ja koska tuottajaorganisaatiotuen tai mehiläishoitotuen osalta ei ole ollut tarvetta takaisinperinnälle. Vientitukeen liittyen tulisi edelleen sovellettavaksi sitä koskeva erityissäännös.

Koulumaitotukeen liittyviä takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 16 kappaletta vuonna 2012 ja 34 kappaletta vuonna 2013. Vuonna 2012 korkoa perittiin yhteensä vain noin 3 euroa ja vuonna 2013 korkoa ei peritty lainkaan. Tämä johtuu jo nykyisin koulumaitotukeen sovelletusta uudesta EU:n lainsäädännöstä, jonka mukaan korkoa aletaan periä vasta, kun on kulunut 60 päivää takaisinperintäpäätöksestä.

Takaisinperinnässä sovellettavaa korkoa koskeva muutos nostaisi korkotasoa nykyisestä kuudesta prosentista korkolain 4 §:n 1 momentin mukaiseen eli korkolain 12 §:n mukainen kulloinkin voimassa oleva viivästyskorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että edellä selvitetyn mukaisesti perittyjen korkojen määrä on ollut marginaalinen sekä se, että koroton maksuaika pitenisi 60 päivään, ei korkotason muutoksella ole käytännössä juuri lainkaan taloudellisia vaikutuksia.

6.1.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuutta koskeva ehdotus koskisi edellä selvitetyn perusteiden käytännössä Elintarviketurvallisuusviraston tarkastuksia. Kyse olisi riskianalyysiin perustuvista muutoin kuin tuonin tai viennin yhteydessä tehtäviä tarkastuksista, jotka eivät ole seurausta tarkastuksen kohteena olevan toimijan hakemuksesta tai muusta toimenpiteestä. Niihin ei sovelleta yleislakina valtion maksuperustelakia.

Esityksen mukaan vain elintarvikelain mukaiseen valvontasuunnitelmaan sisällytettävät tarkastukset voisivat olla maksullisia. Velvollisuus sisällyttää kaupan pitämisen vaati-

muksia koskevia tarkastuksia valvontasuunnitelmaan lisättiin markkinajärjestelylakiin vuoden 2014 alusta voimaan tulleella muutoksella. Vuonna 2015 Elintarviketurvallisuusviraston toiminta kaupan pitämistä koskevien vaatimusten valvonnassa painottuu valvonnan ohjaukseen. Alkuvaiheessa valvonnan ohjaus tarkoittaa pääasiassa elintarvikealan toimijoille ja valvontaviranomaisille suunnattujen ohjeiden laadintaa. Vuonna 2015 tarkoituksena on käynnistää valvontasuunnitelman mukainen valvonta siipikarjanlihan vesipitoisuuden osalta.

Ehdotettavan säännöksen kattamia siipikarjanlihan vesipitoisuuden tarkastuksia on tarkoitus sisällyttää vuoden 2015 valvontasuunnitelmaan yhteensä 10–20 kappaletta. Niistä perittävien maksujen määrän on arvioitu olevan vuositasolla alle 10 000 euroa. Arvio perustuu Tullilaboratorion vastaavatyyppeihin tarkastuksiin liittyvistä analyyseistä perimiin maksuihin. Aiemmin Elintarviketurvallisuusvirasto on teettänyt kyseisiä tutkimuksia Tullilaboratoriossa, joka on perinyt niistä maksun Elintarviketurvallisuusvirastolta valtion maksuperustelain nojalla. Tullin suoritteiden maksullisuudesta annetun valtiovainministeriön asetuksen (1041/2012) liitteen osan III kohdan 1 mukaan Tullilaboratorion suorittaman siipikarjanlihan vesipitoisuuden näytteen tutinnasta perittävä määrä on 1–3 näytteen osalta 500 euroa.

Lisäksi maksullisuus koskisi Elintarviketurvallisuusvirastolle kuuluvia muutoin kuin tuonnin tai viennin yhteydessä tehtäviä kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksia, kun ne sisällytetään valvontasuunnitelmaan ja kun kyse on hedelmistä ja vihanneksista ja oliivialan tuotteista sekä vasikanlihasta teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Näitä tarkastuksia ei kuitenkaan ole tarkoitus sisällyttää ainakaan vuotta 2015 koskevaan valvontasuunnitelmaan. Jos näin myöhemmin tehtäisiin, ne olisivat ehdotettavan säännöksen mukaan maksullisia.

Oliiviöljyyn liittyvä tarkastustarve on rajoittunut EU:n muista jäsenvaltioista esitettäviiin tarkastuspyyntöihin, minkä vuoksi ei ole todennäköistä, että niitä jatkossakaan liitetäisiin valvontasuunnitelmiin. Maksut voisivat siten jatkossa kohdistua siipikarjanlihalan toimijoiden lisäksi hedelmä- ja vihan-

nesalan tuotteita kaupan pitäviin toimijoihin ja vasikanlihaa käsitteleviin teurastamoihin ja niiden yhteydessä oleviin laitoksiin.

Tulevaisuudessa mahdollisesti valvontasuunnitelmaan lisättävistä hedelmä- ja vihannealan tarkastuksista perittävien maksujen suuruutta voidaan arvioida nykyisten tarkastusten perusteella. Tarkastuksia, jotka eivät vielä nykyisin kuulu valvontasuunnitelmaan, on hedelmä- ja vihannealalla tehty vuonna 2013 yhteensä 127 kappaletta. Tätä voidaan aiempia vuosia koskevien tietojen perusteella pitää suurusluokaltaan tyypillisenä tarkastusmääränä. Valvontasuunnitelman mukaisen hedelmä- ja vihannealan tarkastusten määrän arvioidaan siten jatkossakin olevan suurusluokaltaan samalla tasolla. Tarkastusmaksun määrän arvioinnissa voidaan vertailun vuoksi käyttää hedelmien ja vihanneusten uusintatarkastuksia, jotka ovat maksullisia valtion maksuperustelain mukaisesti. Niistä peritään Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista koskevan maa- ja metsätalousministeriön asetuksen mukaan 116 euroa. Näillä perusteilla voidaan arvioida, että hedelmä- ja vihannealan tarkastuksista perittävän summan kokonaismäärä olisi suurusluokaltaan jatkossa vuositasolla noin 15 000 euroa.

Vasikanlihan tuotannon ja markkinoiden katsotaan olevan Suomessa niin pienet, ettei erillisten tarkastusmaksujen perimistä pidetä perusteltuna. Suomessa tuotettujen alle 80 kilon painoisten ruhojen määrä on ollut vuositasolla noin 5000 kiloa. Vasikanlihan kaupan pitämisen vaatimukset ovat hyvin samankaltaiset kuin naudanlihan merkintäjärjestelmä ja toimijat ovat samoja kuin naudanlihassa. Näin ollen vasikanlihan kaupan pitämisen valvonta ja siitä syntyvät kustannukset voidaan kattaa naudanlihan merkintäjärjestelmän valvonnasta perittävillä varoilla.

6.2 Vaikutukset yritystoimintaan

6.2.1 Vakuudet

Vakuuden pidättämättä jättämisen rajan nostaminen hyödyttäisi vakuuden asettavia toimijoita.

Se kohdistuisi tuotteita interventiovarastoon tarjoaviin toimijoihin ja yksityisen va-

rastoinnin tuen hakijoihin. Vakuutta on käytännössä jouduttu pidättämään harvoin. Näin ollen yksittäisen toimijan kannalta muutoksen merkitys olisi hyvin vähäinen.

6.2.2 Takaisinperintä

Takaisinperintään liittyvän koron laskutavan muutos olisi tuen hakijan edun mukainen, koska korkoa peritään vasta sen jälkeen kuin 60 päivää on kulunut perintäpäätöksen tekemisestä. Korkoa tullaan perimään siten vain siinä tapauksessa, että takaisinperittävää määrää ei ole maksettu tuossa ajassa. Markkinajärjestelyyn liittyen tämä on erittäin harvinaista, koska tukia hakevat lähes yksinomaan suurehko yritykset ja koulumaitotuen osalta lisäksi kunnat. Näistä ja edellä julkiseen talouteen liittyviä vaikutuksia koskevassa kohdassa selvitetystä syistä johtuen myös korkotason muutoksen vaikutukset tuen hakijoiden kannalta arvioidaan hyvin vähäisiksi.

6.2.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus

Tarkastusten maksullisuutta koskeva säännös voisi soveltua Elintarviketurvallisuusviraston suorittamiin kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tehtäviin tarkastuksiin, jotka kuuluvat sen valvontasuunnitelmaan ja jotka eivät kuulu valtion maksuperustelain soveltamisalaan.

Maksullisuus voisi koskea ensinnäkin siipikarjanliha-alan tuotteiden tarkastuksia. Elintarviketurvallisuusviraston valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset kohdistuisivat vuonna 2015 siipikarjanlihan vesipitoisuuden mittaamiseen. Vesipitoisuuden tarkastukset kohdistuisivat erityisesti suurempiin siipikarjanlihan teurastamoihin, joita on Suomessa viisi kappaletta. Kyseisen alan teurastamoille aiheutuisi tarkastusmaksuista kertyvää summaa vastaava maksu. Edellä julkiseen talouteen liittyvien vaikutusten yhteydessä tämän summan on arvioitu olevan alle 10 000 euroa vuodessa.

Tarkastusmaksut voisivat koskea jatkossa myös hedelmä- ja vihannesalan toimijoita. Hedelmä- ja vihannesalan tarkastuksia tulee EU:n lainsäädännön mukaan tehdä kaikissa kaupan pitämisen vaiheissa. Tämä tarkoittaa

tarkastuksia vähittäiskauppoihin, tukkuihin, kasvispakkaamoihin ja niin sanottuihin ulkomyyntipaikkoihin esimerkiksi toreilla ja kauppojen edustalla.

Vuonna 2013 tehdyt edellä julkiseen talouteen liittyvien vaikutusten yhteydessä mainituista hedelmä- ja vihannesalan 127 tarkastuksesta tehtiin vähittäiskaupoissa 37, tukuisissa 18, pakkaamoissa 6 ja ulkomyyntipaikoilla 66 kappaletta. Arvioitaessa tarkastusmaksun vaikutuksia toimijoille voidaan todeta, että valtion maksuperustelain nojalla perittävästä sisällöllisesti vastaavyyppisestä uusintatarkastuksesta perittävän maksun suuruus on nykyisin 116 euroa.

Hedelmä- ja vihannesalan toimijoiden kokonaismäärä on Suomessa luonnollisesti huomattavasti tarkastettuja kohteita suurempi. Vähittäismyyntipaikkoja, joissa myydään hedelmiä tai vihanneksia, arvioidaan olevan Suomessa yhteensä noin 3500 kappaletta. Hedelmiä tai vihanneksia myymiä tukku-kauppoja on Tilastokeskuksen mukaan 217 kappaletta. Hedelmä- tai vihannespakkaamoita on Puutarhaliiton tietojen mukaan noin 60 kappaletta. Lisäksi kauppojen yhteydessä olevia ulkomyyntipisteitä, tilojen yhteydessä olevia suoramyyntipaikkoja, luvanvaraisia tienvarsimyyntipaikkoja ja toripaikkoja arvioidaan olevan yhteensä ainakin 1250 kappaletta. Näin ollen tarkastukset ja sitä kautta maksut kohdistuisivat vuositasolla vain pienen osaan hedelmä- ja vihannesalan toimijoista.

6.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

6.3.1 Vakuudet

Ehdotettava vakuuden euromääräisen rajan muutos yhtenäistäisi kansalliseen harkintavaltaan kuuluvan säännöksen suoraan sovellettavan EU:n lainsäädännön kanssa ja siten osaltaan yksinkertaistaisi kansallista täytäntöönpanoa. Lähtökohtaisesti muutos vähentäisi hallinnollista työtä, koska vakuuden pida-tyksiä ei olisi tarvetta tehdä 60—100 euron suuruisien summien osalta. Kuten edellä on todettu, näiden tapausten määrä on kuitenkin hyvin vähäinen.

6.3.2 Takaisinperintä

Takaisinperinnässä sovellettavan koron muutoksella ei arvioida olevan käytännön vaikutuksia viranomaisten toimintaan, koska takaisinperintäpäätösten määrä on edellä selvitetyn mukaisesti ollut hyvin vähäinen.

6.3.3 Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten maksullisuus

Maksuja koskeva säännös ei vaikuta viranomaisille kuuluviin tehtäviin. Tehtävistä on jo säädetty markkinajärjestelylaissa. Tarkastukset tehtäisiin nykyisten resurssien puitteissa. Säännöksellä ei siten olisi henkilöstövaikutuksia. Maksujen periminen tapahtuisi samoin järjestelyin, joita sovelletaan nykyisin muihin elintarvikealan tarkastuksiin. Maksujen määrittämisestä ja perimisestä voisi alkuvaiheessa aiheutua lisätyötä Elintarviketurvallisuusvirastossa. Vaikutusta ei ole kuitenkaan pidetty merkittävänä.

7 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Ennen lausuntokierrosta sitä on käsitelty Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, Tullin ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edustajien kanssa pidetyissä kokouksissa.

Esityksestä järjestetyn lausuntokierroksen yhteydessä seuraaville tahoille varattiin tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Tulli, Elintarviketeollisuusliitto ry, Maa- ja metsätalo-

ustuottajain keskusliitto MTK ry, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppiain liitto ry, Puutarhaliitto ry, Päivittäistavarakauppa ry, Suomen siipikarjaliitto ry ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Tulli, Elintarviketurvallisuusvirasto, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppiain liitto ry ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ovat ilmoittaneet, ettei heillä ole lausuttavaa esityksestä. Maaseutuvirasto on lausunnossaan kannattanut esitystä ja pitänyt esitettyjä muutoksia tarkoituksenmukaisina. Se on lisäksi kiinnittänyt huomiota siihen, että takaisinperinnässä sovellettavan koron laskemisaikaa koskevasta muutoksesta seuraa, että perittävä korko on itse asiassa viivästyskorkoa. Tämän vuoksi olisi perusteltua soveltaa asiassa korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä. Esitykseen tehtiin kyseinen muutos.

Esitys on ollut oikeusministeriössä tarkastettavana ja siinä on huomioitu laintarkastuksen yhteydessä esitetyt muutostarpeet.

8 Riippuvuus muista esityksistä

Markkinajärjestelylain 58 f §:ää pykälää on tarkoitus muuttaa syksyllä 2014 hallituksen esityksessä laeiksi terveydensuojelulain ja elintarvikelain maksullisuudesta annettujen säännösten muuttamisesta sekä maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 58 f §:n muuttamisesta. Tässä esityksessä kyseiseen pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Muutokset eivät ole sisällöllisesti yhteydessä toisiinsa ja ne voidaan toteuttaa toisistaan riippumatta. Jos mainittu 58 f §:n muutos vahvistetaan ennen nyt ehdotettavaa muutosta, on se huomioitava tämän lakiesityksen johtolauseessa ja 58 f §:n otsikossa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Määritelmät. Pykälässä säädettyjä määritelmiä tulisi muuttaa siltä osin kuin niissä todettu EU:n lainsäädäntö on muuttunut.

Pykälän 6 kohdassa säädettyssä vientituen määritelmässä tarkoitettu jalostettuja maataloustuotteita koskeva asetusviittaus muutettaisiin vastaamaan uudistettua EU:n lainsäädäntöä.

Pykälän 20 kohdassa säädettyyn EU:n sokerituotantolainsäädännön määritelmään lisättäisiin viittaus asetukseen (EU) N:o 1370/2013, jossa jatkossa säädetään sokerialan tuotantomaksusta, tuotantotuesta, sokerijuurikkaan vähimmäishinnasta, kansallisen sokerikiintiön mukauttamisesta, sokerialan ylijäämämaksusta, sokerialan väliaikaisesta markkinahallintamekanismista. Aiemmin asiasta säädettiin markkinajärjestelyasetuksessa. Muilta osin kohta vastaisi nykytilaa.

Pykälän 21 kohdassa säädetty vakuusasetuksen määritelmä muutettaisiin delegoidun maksajavirastonasetuksen määritelmäksi, koska vakuuksiin liittyvistä vaatimuksista ja menettelyistä säädetään jatkossa uuden määritelmän mukaisessa delegoidussa maksajavirastoasetuksessa.

Pykälän 23 kohdassa säädetyn maksajavirastonasetuksen määritelmä muutettaisiin vastaamaan uudistettua EU:n lainsäädäntöä.

30 §. Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentti, jossa säädetään yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevan voim valmistajalta edellytettävästä hyväksymisestä, ehdotetaan kumottavaksi. Vaatimus on poistettu EU:n lainsäädännöstä.

47 §. Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetty hyväksyttäviä vakuusmuotoja koskeva viittaus kumottuun vakuusasetukseen korvattaisiin viittauksella maksajavirastoasetukseen, jossa samasta asiasta nykyisin säädetään.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että muita vakuuden asettamises-

sa sovellettavia menettelyjä koskeva viittaus kumottuun vakuusasetukseen korvattaisiin viittauksella delegoituun maksajavirastoasetukseen, jossa samasta asiasta nykyisin säädetään.

48 §. Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi yleisperusteluissa tarkemmin selvitetystä syistä siten, että siinä säädetty pidättämättä jätettävän vakuuden euromääräinen raja nostettaisiin 60 eurosta 100 euroon. Raja vastaisi näin muissa markkinajärjestelyyn liittyvissä EU:n säännöksissä sovellettavaa rajaa.

52 §. Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevien tuotteiden valmistajaa koskeva tarkastus. Säännös ei ole enää tarpeen, koska kyseisen valmistajan hyväksymistä koskeva vaatimus on poistettu EU:n lainsäädännöstä.

58 f §. Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu. Pykälään lisättävässä uudessa 2 momentissa säädetäisiin kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta. Säännös olisi tarpeen tarkastuksiin liittyvien maksujen osalta, koska näiden viranomais-suoritteiden ei ole kaikilta osin voitu katsoa kuuluvan valtion maksuperustelain soveltamisalaan.

Markkinajärjestelylain 58 f §:n mukaan kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun sovelletaan muun muassa, mitä elintarvikelain (23/2006) 48 §:ssä säädetään. Mainitun 48 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusviraston, Tullin ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on määritettävä omassa valvontasuunnitelmissaan tarkastukset ja niiden tiheys. Näin ollen kaupan pitämisen vaatimusten tarkastukset on sisällytettävä mainittujen viranomaisten valvontasuunnitelmiin. Koska kyseiset tarkastukset suunnitellaan ja usein myös toteutetaan samassa yhteydessä elintarvikelaissa säädettyjä tarkastusten kanssa, olisi perusteltua soveltaa myös niiden maksullisuuteen vastaavansisäl-

töisiä maksusäännöksiä. Elintarvikelain maksullisuutta koskevien säännösten lähtökohtana on yleisperusteluissa tarkemmin selvityllä tavalla valvontasuunnitelmien mukaisen tarkastusten maksullisuus. Maksujen taso määräytyy valtion maksuperustelain mukaisesti.

Ehdotettava säännös vastaisi suunnitelmalaisen valvonnan ja maksujen tason osalta elintarvikelain periaatteita. Asiaa on selvitetty tarkemmin yleisperusteluissa. Informatiivista syistä momentissa todettaisiin lisäksi, että muilta osin kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvien viranomaissuoritteiden maksullisuuteen sovellettaisiin valtion maksuperustelakia.

60 §. Todentamisviranomaisen tarkastukset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettyä todentamisviranomaista koskeva viittaus muutettaisiin viittaukseksi horisontaaliasetukseen, jossa samasta asiasta nykyisin säädetään. Muutuksesta EU:n lainsäädännöstä johtuen momentissa mainittu todistus muutettaisiin lausunnoksi.

76 §. Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi takaisinperittävälle tuelle suoritettavan koron laskutavan osalta siten, että se vastaisi EU:n lainsäädäntöä. Maksajavirastoasetuksen 27 artiklan mukaan korko lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu tuensaajalle perintämääräyksessä ilmoitetun maksumääräjän, joka voi olla enintään 60 päivää, ja joko palautuksen tai vähennyksen välillä. Kyseistä 60 päivän määräaika on jo nykyisin sovellettu, mutta sen soveltamisesta olisi syytä säätää sitovasti. Ehdotettava 60 päivän määräaika vastaisi viljelijätukiin sovellettavaa maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 32 §:ää. Yhdenmukaisuuden vuoksi olisi syytä soveltaa vastaavaa laskutapaa myös markkinajärjestelyyn liittyvien tukien osalta. Asiaa on selvitetty tarkemmin yleisperusteluissa.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi takaisinperittävälle suoritettavan koron tason osalta siten, että se määräytyisi jatkossa korkolain 4 §:n 1 momentissa säädetyn viivästyskoron mukaisesti. Tämä johtuu 1 momentissa ehdotetusta koron laskutavan muutoksesta. Siitä seuraa, että korkoa aletaan laskea vasta 60 päivän maksuajan jälkeen, jol-

loin sovellettavaksi voi tulla vain viivästyskorko. Säännöksessä olisi nykytilaa vastaavasti informatiivinen viittaus EU:n lainsäädännön ensisijaisuuteen. Korkotasoa koskevia EU:n säännöksiä on selvitetty kyseisen pykälän alkuperäisissä yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 131/2012 vp).

91 a §. Todentamisviranomainen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 91 a §, jonka mukaan todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovellettaisiin, mitä maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa säädetään todentamisviranomaisesta. Asia liittyy yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoa koskevassa EU:n lainsäädännössä tarkoitetun maksajaviraston toimintaan EU:n varojen hallinnoijana. Suomessa maksajavirastona toimii Maaseutuvirasto. Horisontaaliasetuksen 9 artiklan mukaan todentamisviranomainen on jäsenvaltion nimeämä tarkastuselin, jonka on annettava lausunto maksajaviraston tilinpäätöstiedoista, valvontajärjestelmistä ja menoista. Kyseessä on vakiintunut menettely.

Todentamisviranomaisen lausunto kattaa viljelijätukien ja maaseudun kehittämissuunnitelmien täytäntöönpanon lisäksi myös markkinajärjestelyyn liittyvät täytäntöönpanotoimet. Asiasta ei kuitenkaan ole nykyisin säädetty erikseen markkinajärjestelyn osalta. Ottaen huomioon, että asiasta säädetään maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista (27/2014) annetun lain 13 §:ssä, olisi perusteltua säätää asiasta myös markkinajärjestelyn täytäntöönpanon osalta. Kyseessä olisi oikeustilaa selkiyttävä säännös, jolla ei olisi vaikutuksia jo sovellettuihin menettelyihin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiesitykseen ei sisälly tarkempien säännösten antamista koskevia valtuussäännöksiä.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

4 Suhde perustuslakiin ja säättämismääritys

4.1 Takaisinperintä ja vakuudet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi takaisinperintää ja vakuuksia koskevia säännöksiä. Asia on merkityksellinen perustuslain 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan kannalta. Muutettavaksi ehdotettavat säännökset on annettu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 34/2012 vp). Niihin ehdotetut muutokset ovat koron määräytymisaikaa, korkotasoa ja pidättämättä jätettävän vakuuden euromääräistä rajaa koskevia vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia. Muutokset ovat toimijoiden edun mukaisia, koska koroton takaisinmaksuaika piteneisi ja nykyistä suurempi vakuuden määrä voitaisiin jättää pidättämättä, vaikka vakuuksiin liittyviä velvoitteita ei ole noudatettu. Näin ollen muutosten ei katsota olevan ongelmallisia perustuslain kannalta.

4.2 Maksut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtion viranomaisten suorittamiin maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tehtäviin tarkastuksiin liittyvistä maksuista. Asia on merkityksellinen perustuslain 81 §:n kannalta, jossa säädetään valtion maksuista ja veroista. Sen mukaan valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuudesta sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan maksuille on ominaista, että ne ovat korvauksia tai vastikkeita julkisen vallan palveluista. Sen sijaan muut rahasuoritukset ovat veroja. Jos vastikesuhdetta ei ole, suoritusta on pidettävä verona (PeVL 66/2002 vp, PeVL 67/2002 vp, PeVL 3/2003 vp ja PeVL 12/2005 vp).

Lausuntokäytännön mukaan maksujen vastikesuhdetta arvioitaessa tulee kiinnittää huomioita muun muassa suoritteiden yksilöitävyyteen. Ehdotettava maksu olisi yksilöitävissä yksittäiseen tarkastukseen, koska vain viranomaisen valvontasuunnitelman mukai-

nen tarkastus olisi maksullinen. Se vaikuttaisi siten täyttävän yksilöitävyyden vaatimukset.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan maksujen vastikesuhdetta arvioitaessa tulee kiinnittää huomioita myös suoritteiden kustannusvastaavuuteen. Kyseessä on lähtökohtaisesti vero, jos maksulla on tarkoitus kattaa yleisesti lakisääteisten viranomaistehtävien kustannuksia. Maksuille taas on tyypillistä korvaus tai vastike yksilöidystä julkisen vallan palveluista tai muista vastaavista suoritteista. (PeVL 48/2010 vp, PeVL 47/2005 vp, PeVL 36/2005 vp ja PeVL 52/2010 vp). Ehdotettavalla maksulla ei ole tarkoitus kattaa yleisesti kustannuksia, vaan yksittäisestä tarkastuksesta aiheutuvat kustannukset. Tarkastusmaksu perittäisiin vain tarkastetuilta toimijoilta, ei siis kaikilta toimijoilta, joita kaupan pitämisen vaatimukset koskevat.

Ehdotettavan tarkastusmaksun suuruus vastaisi tarkastuksesta aiheutuneita kustannuksia. Maksun suuruus määrittyisi valtion maksuperustelaisissa säädetyllä tavalla. Maksu vaikuttaisi siten täyttävän myös kustannusvastaavuuden vaatimukset.

Lausuntokäytännön mukaan veron suuntaan viittaa se, jos suoritusvelvollisuus koskee suoraan lain nojalla tietyt tunnusmerkit täyttäviä oikeussubjekteja ja jos suoritteista ei voi kieltäytyä (PeVL 48/2010 vp, PeVL 12/2005 vp, PeVL 46/2004 vp, PeVL 52/2010 vp ja PeVL 61/2002 vp).

Kyseessä olevassa tapauksessa tarkastettavien kohteiden valinta perustuu riskinarviointiin ja vain valvontasuunnitelmaan etukäteen valitut tarkastukset voisivat olla maksullisia. Vastaavalla tavalla valikoituvat myös elintarvikelain nojalla tarkastettavat kohteet. Elintarvikelaissa säädetään hyvin laajasta elintarvikealan toimijan määritelmästä. Laisa tarkoitettuja tarkastuksia voidaan kohdistaa vain osaan näistä toimijoista ja tarkastusmaksut kohdistuvat vain tarkastettuihin kohteisiin. Esimerkiksi elintarvikelain 71 §:n mukaan tarkastusmaksu voidaan periä vain kunnan valvontasuunnitelmaan kuuluvasta tarkastuksesta.

Myös esityksessä tarkoitetut kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tehtävät tarkastukset perustuvat elintarvikelaissa tarkoitettuun valvontaviran-

omaisen valvontasuunnitelmaan. Ehdotettava tarkastusmaksu voitaisiin elintarvikelakia vastaavalla tavalla periä vain valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista. Ehdotettava maksu ei siis koskisi kaikkia elintarvikealan toimijoita tai edes kaikkia kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevia elintarvikealan toimijoita, vaan vain pientä, tarkastuksiin valikoitua osaa näistä. Näin ollen maksu ei koskisi suoraan lain nojalla tietyt tunnusmerkit täyttäviä oikeussubjekteja.

Kieltäytymismahdollisuuden osalta on huomioitava, että valtion maksuperustelain 4 §:n mukaan viranomaisuuorite on maksullinen myös silloin, kun kyseessä on muu toiminta, johon liittyvän suoritteen tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä. Kyseiset maksut koskisivat erityisvaatimusten alaisten tuotteiden ammattimaiseen kauppaan liittyviä tarkastuksia. Tällaisten tuotteiden

kaupan pitämiseen ryhtymistä on mahdollista katsoa toiminnaksi, jossa suoritteen tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä. Joka tapauksessa on katsottu, että kyseessä ei voisi olla vero pelkästään tämän kriteerin perusteella, kun otetaan huomioon edellä selvitettyt muut maksun suuntaan viittaavat seikat ja elintarvikelain vastaavat maksusäännökset.

Kokonaisarvioinnin perusteella ehdotetussa tarkastusmaksussa on näin ollen katsottu olevan kyse valtiosääntöoikeudellisesti maksusta.

Edellä selvitettyyn viitaten hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 30 §:n 1 momentti,
muutetaan 3 §:n 6, 20, 21 ja 23 kohta, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 48 §:n 2 momentti, 52 §:n 1 momentti, 58 f §:n otsikko, 60 §:n 1 momentti ja 76 §:n 1 ja 4 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 6, 20, 21 ja 23 kohta, 52 §:n 1 momentti, 58 f §:n otsikko ja 60 §:n 1 momentti laissa 1194/2013, sekä
lisätään 58 f §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 91 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *vientituella* markkinajärjestelyasetuksen III osan VI luvussa sekä tiettyihin maataloustuotteiden jalostuksessa tuotettuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1216/2009 ja (EY) N:o 614/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 510/2014 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea;

20) *EU:n sokerituotantolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan II osaston II luvun 1 jakson säännöksiä sekä maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013, neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista

yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnoinnin osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annettua komission asetusta (EY) N:o 967/2006;

21) *delegoidulla maksajavirastoasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annettua komission delegoitua asetusta (EU) N:o 907/2014;

23) *maksajavirastoasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, vakuuksien ja avoimuuden osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 908/2014;

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää maksajavirastoasetuksen 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen hyväksytty takaaja.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Maaseutuviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyt takaajan on annettava Maaseutuvirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisesta sovellettavista menettelyistä säädetään delegoidussa maksajavirastoasetuksessa.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimuksia koskevat valtion viranomaisen suorittamat tarkastukset ovat maksullisia, jos ne sisältyvät elintarvikelain 48 §:ssä säädettyyn valvontasuunnitelmaan. Tarkastuksista perittävän maksun suuruuteen ja muiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuteen sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992).

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 39 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomaisen voi horisontaaliasetuksen 9 artiklassa säädetyn lausunnon myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan, interventiovarastonpitäjän tai hyväksytyt sokeerialan yrityksen luona.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella,

joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan, jollei koron laske-
mistavasta tai koron perimättä jättämisestä
EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä
muuta säädetä.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritetta-
va korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa
tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei
EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä
muuta säädetä.

13 luku

Erinäiset säännökset

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen,
tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä
maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa
laissa säädetään todentamisviranomaisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 2014

Pääministeri**ALEXANDER STUBB**Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 30 §:n 1 momentti,

muutetaan 3 §:n 6, 20, 21 ja 23 kohta, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 48 §:n 2 momentti, 52 §:n 1 momentti, 58 f §:n otsikko, 60 §:n 1 momentti ja 76 §:n 1 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 6, 20, 21 ja 23 kohta, 52 §:n 1 momentti, 58 f §:n otsikko ja 60 §:n 1 momentti laissa 1194/2013, sekä

lisätään 58 f §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 91 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *vientituella* markkinajärjestelyasetuksen III osan III luvun II jaksossa sekä tiettyihin maataloustuotteiden valmistuksessa tuotettuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1216/2009 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea;

6) *vientituella* markkinajärjestelyasetuksen III osan VI luvussa sekä tiettyihin maataloustuotteiden *jalostuksessa* tuotettuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä *sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1216/2009 ja (EY) N:o 614/2009 kumoamisesta* annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 510/2014 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea;

20) *EU:n sokerituotantolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan II osaston II luvun 1 jakson sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnon osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 967/2006 säännöksiä;

20) *EU:n sokerituotantolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan II osaston II luvun 1 jakson säännöksiä sekä *maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä* annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013, neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnon osalta *annettua* komission asetusta (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla

21) *vakuusasetuksella* maataloustuotteiden vakuusjärjestelmän soveltamista koskevien yhteisten yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta annettua komission asetusta (ETY) N:o 2220/85;

23) *maksajavirastoasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 885/2006;

annettua komission asetusta (EY) N:o 967/2006;

21) *delegoidulla maksajavirastoasetuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annettua komission delegoitua asetusta (EU) N:o 907/2014;*

23) *maksajavirastoasetuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, vakuuksien ja avoimuuden osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 908/2014;*

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevan voim valmistajalta edellytettävästä hyväksymisestä säädetään yksityisen varastoinnin asetuksessa. Hyväksymiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hyväksytyistä varastointien tuotteiden valmistajasta.

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

(1 mom. kumotaan)

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää vakuusasetuksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen *hyväksyty takaaja*.

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää *maksajavirastoasetuksen 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta*. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen *hyväksyty takaaja*.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Maaseutuviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyyn takaajaan on annet-

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Maaseutuviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyyn takaajaan on annet-

tava Maaseutuvirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä säädetään vakuusasetuksessa.

tava Maaseutuvirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä säädetään *delegoidussa maksajavirastoasetuksessa*.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 60 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytysten ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä ja yksityisen varastoinnin asetuksessa edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä ja yksityisen varastoinnin asetuksessa edellytetyllä tavalla.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien *hyväksymisedellytykset* ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi ja tietojen käyttö

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimuksia koskevat valtion viranomaisen suorittamat tarkastukset ovat maksullisia, jos ne sisältyvät elintar-

vikelain 48 §:ssä säädettyyn valvontasuunnitelmaan. Tarkastuksista perittävän maksun suuruuteen ja muiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvien valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuteen sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992).

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 39 §:ssä tarkoitettu *todentamisviranomaisen* voi maksajavirastoasetuksen 5 artiklassa säädetyn todistuksen myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensajaan, interventiovarastonpitäjän tai hyväksytyt sokealan yrityksen luona.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 39 §:ssä tarkoitettu *todentamisviranomaisen* voi *horisontaaliasetuksen* 9 artiklassa säädetyn *lausunnon* myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensajaan, interventiovarastonpitäjän tai hyväksytyt sokealan yrityksen luona.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka kuuluu takaisinperintää koskevan päätöksen tiedoksisaannin ja saatavan suorittamisen välillä, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Perittävän koron määrä on kuusi prosenttia vuotuista korkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka *alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan*, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

13 luku

Erinäiset säännökset

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa säädetään todentamisviranomaisesta.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20____.*